

Aan de leden van de commissie Samenleving
Gemeenteraad Den Haag

Per email: commissiesamenleving@denhaag.nl

Den Haag, 5 oktober 2026

Betreft: Signalenbrief jeugdhulp t.b.v. het commissiedebat over jeugdhulp op 8 oktober 2026

Geachte commissieleden,

Op 8 oktober 2026 gaat u in debat over de jeugdhulp in Den Haag. Voorafgaand aan dit debat wil ik u een aantal signalen meegeven uit de klachten die ik als Jeugdbondsman ontvang en uit gesprekken met ouders, jongeren en professionals.

Veel signalen gaan over de toegang tot jeugdhulp en over kinderen die niet naar school gaan en ook geen dagbesteding hebben. Over deze laatste groep stuurde ik de gemeenteraad eind vorig jaar een zorgenbrief.¹ De zorgen uit die brief zijn helaas nog steeds actueel.

De situaties van kinderen en gezinnen verschillen, maar een aantal knelpunten komt steeds terug. Kinderen wachten lang op passende jeugdhulp. Tijdens het wachten is er niet altijd ondersteuning. Ouders weten niet goed waar zij terecht kunnen als de situatie verslechtert. En beslissingen over de hulp zijn voor ouders en kinderen niet altijd goed navolgbaar.

Dat baart mij zorgen. Kinderen staan soms maanden of zelfs jaren op een wachtlijst, terwijl hun ontwikkeling doorgaat. Een kind kan zijn ontwikkeling niet op pauze zetten totdat passende hulp beschikbaar is.

Deze signalen gaan dus niet alleen over de werking van het stelsel. Ze laten ook zien waar de rechten en de ontwikkeling van kinderen onder druk komen te staan. Dat verdient wat mij betreft nadrukkelijk aandacht in het debat.

De Nationale Kinderombudsman bracht op 29 september 2026 het position paper '*Kies voor het Kind; Zeven uitgangspunten voor een effectieve jeugdzorg*' uit.

¹ [Brief van de Jeugdbondsman aan de commissie samenleving d.d. 30 december 2025](#) (debat over thuiszitters)

Hierin benadrukt zij dat de rechten van kinderen, en daarmee hun welzijn en ontwikkeling, het onvoorwaardelijke vertrekpunt moeten zijn van ieder besluit in de jeugdzorg.²

Kinderrechtenkader

Het belang van het kind moet een eerste overweging zijn bij beslissingen die kinderen raken (artikel 3 Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK), ieder kind heeft recht op ontwikkeling (artikel 6 IVRK), op het geven van zijn of haar mening over beslissingen die hem of haar aangaan (artikel 12 IVRK) en op de best mogelijke gezondheid en gezondheidszorg (artikel 24 IVRK). Ook het recht op onderwijs is relevant (artikelen 28 en 29 IVRK).

Lang wachten op jeugdhulp

Veel klachten die ik ontvang gaan over lange wachttijden voor passende jeugdhulp. Ouders vertellen regelmatig dat er tijdens het wachten geen overbruggingszorg is, of dat ook daarvoor een lange wachttijd geldt. Dit vind ik ernstig. Het wachten duurt niet weken, maar maanden of zelfs jaren. Tegelijkertijd is voor ouders niet altijd duidelijk bij wie zij terecht kunnen als nieuwe problemen ontstaan of de situatie verslechtert.

Een plek op een wachtlijst mag niet betekenen dat er in de tussentijd niets gebeurt. Ook de nationale Kinderombudsman wijst daarop. Als een kind moet wachten, moet worden bekeken wat in die periode nodig is. Daarbij moet aandacht zijn voor de noodzaak en urgentie van de hulp en voor wat nodig is om de wachttijd verantwoord te overbruggen.³

Tijdens het wachten moet daarom regelmatig worden bekeken hoe het met het kind gaat, of extra ondersteuning nodig is en of langer wachten nog verantwoord is.

Als wachten ook betekent: geen onderwijs of dagbesteding

De kinderen over wie ik mij de meeste zorgen maak, wachten niet alleen op jeugdhulp. Een deel van hen gaat ondertussen ook niet meer naar school en heeft geen dagbesteding. Dan komen verschillende kinderrechten tegelijkertijd onder druk te staan: het recht op ontwikkeling, gezondheid en onderwijs.

Als een kind niet meer naar school of een dagbesteding gaat, heeft dat bovendien gevolgen voor het hele gezin. Problemen kunnen verergeren, ouders raken overbelast en er kunnen financiële problemen ontstaan omdat een ouder niet meer kan werken. De druk op de thuissituatie neemt toe.

Ik hoor regelmatig dat een van de ouders volledig thuis is om voor het kind te zorgen en tegelijkertijd zelf probeert de benodigde hulp te organiseren.

"Ik ben van alles en nog wat, behalve een ouder."

² Kinderombudsman 2026: [Position paper 'Kies voor het Kind. Zeven uitgangspunten voor een effectieve jeugdzorg'](#).

³ [Mijn kind moet zolang op jeugdzorg wachten. Kunnen jullie hier iets aan doen? | Kinderombudsman](#)

Lang wachten kan voor een kind grote gevolgen hebben. Problemen kunnen verergeren en de ontwikkeling kan stagneren of zelfs achteruitgaan.

"Ik maak mij zorgen dat als mijn kind eindelijk aan de beurt is voor overbruggingszorg, of hij dat dan nog wel aankan. Ik denk dat zijn ontwikkeling achteruit is gegaan doordat hij altijd thuis zit in zijn bubbel."

Bij kinderen die al heel lang thuiszitten, dringt zich bovendien de vraag op in hoeverre een eenmaal opgelopen achterstand nog kan worden ingehaald.

Niet alleen de duur van het wachten is daarom van belang, maar ook wat dat wachten met een kind doet. Wanneer jeugdhulp, onderwijs en andere domeinen samenkomen, moeten die professionals goed samenwerken. Voor het kind is niet belangrijk uit welk domein de oplossing komt. Het gaat erom wat nodig is om ervoor te zorgen dat het kind zich weer kan ontwikkelen.

Gezinsgericht en integraal werken

Ouders zijn verantwoordelijk voor de verzorging en opvoeding van hun kind. De overheid heeft de taak hen daarbij te ondersteunen (artikelen 5 en 18 IVRK).

Bij een hulpvraag moet daarom niet alleen worden gekeken naar de jeugdhulp die een kind nodig heeft, maar ook naar wat het gezin nodig heeft om de situatie vol te houden en de ontwikkeling van het kind te beschermen.

Ouders vertellen mij regelmatig wat het lange wachten met hun gezin doet. Ik hoor dat er thuis weinig of geen ondersteuning is en dat ouders niet weten welke hulp mogelijk is, hoe zij die kunnen aanvragen of bij wie zij daarvoor moeten zijn. Ook missen zij soms ondersteuning bij problemen die niet direct onder de jeugdhulp vallen.

"Je staat er alleen voor als ouder. Je weet niet waar je hulp moet zoeken. Ook motorisch loopt mijn zoontje achter, maar wie helpt daarmee? Ik had meer van een gezinscoach verwacht voor steun hierbij."

Dat signaal hoor ik vaker. Als er in een gezin meerdere problemen tegelijk spelen, lopen jeugdhulp, onderwijs, gezondheid, veiligheid en de thuissituatie al snel door elkaar. Ouders kijken niet naar die verschillende systemen. Zij willen vooral weten: waar kunnen we terecht en wie helpt ons verder?

Daar kan het beter. Kijk breder naar wat een kind en gezin nodig hebben en leg waar nodig de verbinding met andere domeinen. Heldere informatie is daarbij essentieel. Juist gezinnen met meerdere hulpvragen geven aan dat het daar nog te vaak aan ontbreekt.

Passende hulp of beschikbare hulp

Ik krijg signalen dat de jeugdhulp die beschikbaar is binnen het samenwerkingsverband mede bepaalt naar welke hulp een kind wordt verwezen. Die signalen roepen bij mij de vraag op of bij de matching steeds de hulpvraag van het kind het vertrekpunt is, of dat de beschikbaarheid van hulp in de praktijk soms mede bepalend wordt voor de gekozen route.

Matchingstafel

Ouders en kinderen zitten niet zelf aan tafel bij de matchingstafel en hebben daardoor geen directe invloed op de besluiten die daar worden genomen. De gezinscoach kent het gezin en brengt de situatie in. Toch vertellen ouders dat de uiteindelijke keuze voor een bepaalde hulpaanbieder voor hen soms moeilijk te begrijpen is.

Ik hoor bijvoorbeeld over kinderen die bij een aanbieder op een lange wachtlijst terechtkomen, terwijl er mogelijk elders (buiten het postcodegebied) eerder passende hulp beschikbaar is. En over kinderen die lang hebben gewacht en bij wie vervolgens blijkt dat de aanbieder toch niet de juiste hulp kan bieden. Zij moeten dan opnieuw wachten.

"Zoals het er nu voor staat, zijn we een jaar verder voordat er toegang is tot zorg en onderwijs. En die route neemt Kracht. Maar dat is toch geen oplossing?"

Capaciteit en beschikbaarheid zijn reële problemen en spelen bij de matching onvermijdelijk een rol. Maar voor ouders en kinderen moet te begrijpen zijn waarom juist voor deze hulp is gekozen en waarom deze route, alles afwegend, voor dit kind de beste wordt gevonden.

Postcodegebieden

In Den Haag is gekozen voor een jeugdstelsel met twee samenwerkingsverbanden die ieder in een eigen deel van de stad werken. Ouders ervaren dat deze indeling soms rigide wordt toegepast, waardoor zij het gevoel krijgen vast te zitten in hun postcodegebied.

De indeling in postcodegebieden mag er niet toe leiden dat een kind langer moet wachten of minder passende hulp krijgt, terwijl elders passende hulp beschikbaar is.

Pgb

Een ander signaal dat mij bereikt, gaat over de toegang tot een persoonsgebonden budget (pgb). Een pgb kan voor sommige kinderen en gezinnen een manier zijn om passende jeugdhulp te organiseren wanneer het gecontracteerde aanbod onvoldoende aansluit bij wat een kind nodig heeft. De vraag is of ouders in Den Haag voldoende worden geïnformeerd over de mogelijkheid van een pgb en de voorwaarden die daarvoor gelden, juist ook wanneer passende hulp binnen het gecontracteerde aanbod niet tijdig beschikbaar blijkt.

Regie

Een ander terugkerend signaal is het ontbreken van duidelijke regie. Dat speelt vooral wanneer een kind thuis komt te zitten van school of opvang, of wanneer binnen een gezin meerdere problemen tegelijk spelen.

Wie houdt het kind tijdens het wachten in beeld? Wie merkt dat het slechter gaat? Wie beoordeelt of hulp sneller nodig is? Wie zorgt voor ondersteuning wanneer ouders het

thuis niet meer redden? En bij wie kunnen ouders terecht als zij denken dat de gekozen route niet langer verantwoord is?

"Ik ben al twee jaar aan het roepen."

"Ik had verwacht hulp te krijgen, maar het is een gevecht."

Dat zijn stevige uitspraken. In mijn gesprekken merk ik dat sommige ouders het vertrouwen verliezen dat er uiteindelijk passende hulp voor hun kind komt.

De meeste ouders die ik spreek begrijpen dat niet alle hulp direct beschikbaar kan zijn. Maar er zit een grens aan wat van een kind en een gezin kan worden gevraagd. Zeker wanneer een kind thuiszit, problemen toenemen en ouders steeds meer zelf moeten opvangen.

Onduidelijkheid over regie mag er niet toe leiden dat uiteindelijk niemand verantwoordelijkheid neemt voor wat er tijdens het wachten met een kind gebeurt. Voor ieder gezin moet duidelijk zijn wie de situatie volgt, wie aanspreekbaar is en wie in actie komt als wachten niet langer verantwoord is.

Stel het kind centraal

Het belang van het kind moet een eerste overweging zijn bij beslissingen over jeugdhulp. Natuurlijk spelen ook andere belangen een rol. Er is schaarste aan mensen en middelen en de gemeente moet het jeugdstelsel beheersbaar en betaalbaar houden. Maar ook dan moet duidelijk zijn hoe het belang van het kind is meegewogen en waarom een bepaalde beslissing wordt genomen.

De belangrijkste vraag is wat mij betreft: wat heeft dit kind nodig om veilig en gezond op te groeien en zich goed te kunnen ontwikkelen?

Voor mij is daarom niet alleen de vraag óf een kind toegang krijgt tot jeugdhulp. Het gaat er ook om of die hulp op tijd komt, passend is en het kind daadwerkelijk verder helpt.

Daarbij moeten het kind en de ouders daadwerkelijk worden betrokken en invloed kunnen uitoefenen op de besluiten die worden genomen. Ouders en kinderen vertellen mij regelmatig dat zij zich onvoldoende gehoord en serieus genomen voelen en weinig invloed ervaren op beslissingen. Dat raakt ook hun vertrouwen in de jeugdhulp en in de overheid.

Beslissingen nemen vanuit het kinderrechtenperspectief.

Bij beslissingen over jeugdhulp moet zichtbaar zijn hoe de rechten en belangen van het kind zijn meegewogen. De Kinderombudsman ontwikkelde hiervoor het stappenplan *Het beste besluit voor het kind*⁴, gebaseerd op artikel 3 IVRK. De kern is dat eerst goed in beeld wordt gebracht wat in het belang van het kind is. Ook de mening van het kind en de gevolgen van een beslissing voor de ontwikkeling van het kind moeten daarbij worden betrokken.

⁴ [Uitleg Stappenplan Het beste besluit voor het kind | Kinderombudsman](#)

Dat klinkt vanzelfsprekend. Uit de klachten en gesprekken die ik heb, blijkt dat ouders en kinderen niet altijd ervaren dat dit ook zo gebeurt.

De door de Kinderombudsman ontwikkelde kinderrechtentoets⁵ geeft handvatten om bij het vormgeven van wetten, regelgeving en beleid kinderrechten voorop te stellen. Ik roep op om deze toets ook daadwerkelijk steeds uit te laten voeren. Het betrekken van kinderen en jongeren hierbij, is essentieel.

Tot slot

In de komende tijd zal het veel gaan over de vraag wat wel en niet in de jeugdhulp thuishoort. Een scherpere afbakening van de jeugdhulp betekent echter niet dat de problemen van kinderen en gezinnen daarmee verdwijnen. Als een probleem niet binnen de jeugdhulp wordt opgepakt, moet duidelijk zijn waar een kind en gezin dan wél terecht kunnen en wie ervoor zorgt dat passende ondersteuning beschikbaar komt.

In Den Haag wordt hard gewerkt aan verbetering van de jeugdhulp. Ook jeugdprofessionals zetten zich iedere dag in om kinderen en jongeren te helpen. Dat zie ik en daar spreek ik mijn waardering voor uit. Tegelijkertijd zijn de signalen die mij bereiken serieus en ingrijpend. Achter iedere wachtlijst, verwijzing of bespreking aan een van de vele tafels zit een kind. Een kind dat ondertussen verder opgroeit en voor wie tijd ertoe doet.

Met vriendelijke groet,

Coby van der Kooi
Jeugdombudsman

⁵ [Kinderombudsman - Kinderrechtentoets](#)